

забравяме, че двадесетте години в Париж са също времето на Пабло Пикасо, Жорж Брак, Фернан Леже, Роберт и Соня Делоне.

Ар деко в основата си е стил в приложните изкуства, въпреки че повечето от източниците му са изящните изкуства, архитектурата, скулптурата и живописата. Общият стремеж към абстракция и използване на прости линии, обеми и цветове става важна предпоставка за развитие на декоративните мотиви. Развиват се и нови идеи за чисто функционалната страна на предметите и архитектурата, от пълното отрицание на орнамента до самоцелната геометрична декорация. Така ар деко, който дължи появата си на предходния стил ар нуво, се проявява като реакция срещу него. Друг източник са изкуствата на примитивните народи в Африка, египетското изкуство, както и изкуството на ацтеките в Мексико. Силният интерес към ориенталското се подхранва и от пищните постановки на руския балет на Дягилев в Париж, чиито декори и костюми стават вдъхновители на интериорни композиции и особено на модата. В театрите също присъстват видни художници-абстракционисти в качеството си на сценографи за различни балетни постановки. Смесването на всички изкуства оформя до голяма степен ар деко като стил. Създадени от ръцете на таланти, творбите награвстват своите източници и достигат оригинален, самобитен израз.

Стильът се развива главно във Франция, САЩ, отчасти в Германия, Великобритания, Русия и др. В мебелите и интериора се забелязват интерпретации на форми от стиловете Луи XVI, ампир, ар нуво. Същностната черта на мебелите ар деко е техният елитарен характер, високото ниво на майсторската изработка, употребата на скъпи материали и качествено декоративно-защитна обработка. Най-важното, което стильът ар деко наследява от движението "Изкуства и занаяти" от XIX в. в Англия, е интересът към съвместната работа на художници от различните жанрове на приложните изкуства. Например големият проектант на мебели Емил Жак Рулман съчетава уменията на различни занаятчии, за да достигне висок резултат.

Във Франция висшето общество преживява Първата световна война, без да трябва да променя нито привычките си, нито живота си. Париж си остава място за среща на френски или космополитни художници без

Жак Дьоламан. Радиаторна решетка
от месинг, репродуцираща екстериора на
сградата за Чанинг Билдинг, Ню Йорк, 1929 г.

установено местоживеене. Пият чая си в големите дворци, там уреждат срещите си. Откриваме многобройни детайли от този начин на живот в автобиографиите на Сергей Дягилев, Мизия Сер или Кoko Шанел, неговите съперничаещи си покровителки. Въпреки ролята на форум на авангарда, паднала се на Берлин, Париж си остава предпочитаното място за космополитното общество. Светските събития се разгръщат под ритъма на четирите годишни салона, най-важни от които са пролетният и есенният, истински форуми на приложното изкуство.

2. КОНСТРУКТИВИЗЪМ И МОДЕРНИ ТЕНДЕНЦИИ

Международното изложение на декоративните и индустриалните модерни изкуства през 1925 г. нагминава по значение обикновените салони. Там се вижда конфронтацията между аскетичната и луксозната тенденция и разпределението на силите им. Преди всичко вниманието е съсредоточено около руския павилион на Константин Мелников, конструктивистката традиция на Владимир Татлин, проекта "Raumstadt" на австриец Фридрих Кизлер – една примерна въздушна метрополия, както и Павилиона на новия дух на Лео Корбюзие. Въпреки това някои художници изобщо не са представени там, например групата "Де Стийл", на които отказват правото да излагат, както и германците, които изобщо не са поканени. От друга страна, френските дизайнери представят ар деко – това име по-късно е използвано от името на изложбата, в различни реализации; а Алистер Дънкан